

Эш Н. С. ХРУЩЕВТУ чугаазының, уланчызы

(Эвези 1-ги артында)

Бүш-ажылды организацияларын айтырыларга-биле бистин дымка хей ажил-агыйжы уауртукчуларын шөбүлү ажилдамай турарын дыка хей жижектер болгаш фактылар чу-гаалап турар. Чижээрге, мындыг таварыга салгыта кирип келди. Шаа-блоклар бугулер талазы-биле бир шаа заводтарынын дайын соонда АКШ-тан сатып алган бис. Оларнын бирээзин Киевте тургускан чүве. Апаа 100 хире кичи ажилдап турган, ийчаарга американарга мындыг заводка чүгө 16 кичи ажилдап турган. Ол заводка ажилчыларын санын арай деп тургаш кызырар укур биске таварышкан.

Украинага ажилдап тургаш, ол заводка үгүлүк барып турган мен. Дайын соонда Киев бузулалар болу берген чыткан, хана материаллар ажек чутула турган, ийчаарга ол завод турган шаа-блок тааза тууду-рун депшилтеди материал болуп турган. Машина завод чанына чедип келирге (директорун дукаап кааны-ла ол чор он), оларны кыма-даа көрбөзүн дөш чаштына бөрүн-че бүтү-ле дулаалар ажилчыларнын албадап турган. (Залда маткы).

Ыйчангаш, заводтун удурукчулар оларда база тураа чогуруундан ар-кы ажилчылар хей эвес дээрин көргүзгөн күзөүн ол чор он. (Залда шимээрэгэшин).

Азы мындыг чижек. Подполковник немес фирмалар салып алднган уаур бугуруелени чоотка чаа Баш-кирияга ажилгала кирген. Фирма-нын төлөвилени бутура алдыга, ол бугуруелге 500 кичи ажилдаар ужурап турган, а бир дөргө 760 кичини ажилдады кирген.

Бистин заводтарымыстың кол цех-теринде ажилдакчыларнын саны бар-ык-ла база дагы ажилдакчыларга- биле шыаа болуп турары билинчир болгай, ийчаажок дулаалар ажил-дары кижилерин санын алдыга, мында мында уаур-дур. Бисте дула-алар ажилдаа кончул хей ажил-чынар ажилдап турар. Улетпурде

дулаалар ажилчыларнын саны 9 миллион кичи-чедип турар.

Ол чорук бистин бугуруелдеринисте кол кичээгенин кол бугуруелени сайырангайдырычыне салып, а бүтү-ле дулаал албан черлери бол-гаш эргелек апарары шыагыла-арги аргалар-биле ажилдап турар шаг мындыг байдал-биле тайылап-латтынар. Он түнелинде кол цех-тин ажилчыны бектик бугуруелени ийчи-биле алдыга көргүзүлгөр чавыс болуп-дур. Моон түнел чүд дөргө бугуруелени тылган бүтү хемчег-биле эргэлеген-ла күш-ажылды эр-тем талазы-биле организаастар чо-рук-биле тодаргай ажилдаар бо-лур.

Нинителдеги күш-ажылдын бугу-руекчулун бекдеринге механизация болгаш инженер-техниктиг, төлөвиле-конструктор ажилдарына, а ол шыаа уаур ажил-агыйжыны үчүлүнү болгаш ону эргелек башка-раарынын черинде ажилдап турар ажилдакчыларны күш-ажылдын ажилдыг кылдыр организаастары уаур укур-дузалыг.

Чуртта ол ажилдары 10 миллион ажил кичи, он иштинде Россия Федерациясында 6 миллион ажил кичи ажилдап турар.

Бугуруелени хөжүдериин бол-гаш саналга, төлөвиле-конструктор болгаш хоолгалап-көвүдөдир техни-канын чөпсө-херекселдерин иштете-ринин темплери илгерей-ле чөп-сө, ийчаарга ол техникага негелед-херектел чыдан-чымче хандырткан мына турар-дыр.

Эрткен чылын биске саналга-клавийн машиналарын 30 муң кезек-тин бугурул үндүргөн болса, Герман Демократия Республикага—100 муң ажил, а Американын Катчыган Штаттарына—500 муң чыгым кезекти бугуруен.

Саналга, төлөвиле-конструктор болгаш хоолгалап-көвүдөдир техника-

нын бугуруелени өстүреринин то-даргай программанын ажилдап кыл-дыры план органианын дагаыр хер-ек. Механикастаттынга үчөгү не-пердир, кижилерни өрөдир талазы-биле хей чүүдлерни кылдыр апарар. Статистика болгаш үчөгү сан-мезг-елерин системалары чогуур-про-граммаларын тургузар болгаш тур-густугун математиктиг машиналар-ны эң дөргө ажилдаар артына бөр.

Бугуруелени экономиказын өк-мүжүн ам кол чүве болса бугу-руеге чоругуларынга автоматчы-лапканы бүтү хемчег-биле нештере-дир, уаур ажил-агыйжыны бүтү амырларында бугуруелерни коопе-растарын сайырангайдырар бо-лур турар.

Капиталисттер болса автоматчыла-п болгаш шуштургалалыг бугуруел-ени организаастарынын ору-биле чо-руп турары билинчир болгай, ий-чаажок ол чоругула капиталисти-г чурттааа делени азыгытк бай-дал-биле чоруп турар. Ийча бугу-руелени механизастар болгаш ав-томатчылар чорук чүс-чүс муң бол-гаш миллион-миллион кижилерни херим ажилдыр шыадап, аша та-варышкан ажил чоктарынк армия-ны өстүрүп турар болгай.

Бистин социалисттик байдалды-ры-кыста механизация болгаш авто-матчыла кижилерге өөрүшкүнү бе-рип, оларнын күш-ажынын ийге-дир, ону эң-не бугуруекчулуг кыл-дып, бугуруелени калаартым, куру-елени кулаарыларнын көвүдөдир турар, ол чорук чөпчүн материалдыг болгаш угаан-бодал негеледери-нин аман дөлдүр хандырар артына бери-п турар болгай.

Ам сорулга чүд дөргө өйү келген ол абырмаларны шиптирелдирчеге бугу ажилчыларын, инженерлерин, техниктерин көдүрүп үндүрер, то-даргай ажил-херектерге, бистин пар-тиямыстың Программында келдир-ген эң чүгүлэ экономикагы айт-кылары боттардырычыне оларны улап-шигээр болур.

Ийчинкинерин кылдып турар ийчи-лык болуп каан, а үрмектедир чаш-каныр чорук мурунку хөшөр ар-тып калган дээрин он канчап бо-лур дээр болур. Россия Федерация-зынын совнархозтарынын туудула-рына күссөткен тууду-монтаж ажилдарынын хемчөзүн бирги квар-талда, эрткен чылын ол үези-биле делендире, харын-ла кулаалы бер-генге он соонда элдепсинген хер-а бар депше.

Доозубан туудуларны көвүдөдир чорук, ол дөргө—чиңдөөш тула-ла-дыр, санаашкын чокка чаа-чаа бөтүнчелер эгелевшан, чамдык шиптер бистин ол чиндөөш тула-зын өрөдир билинчир болуу. Бир эвес кичиге ону кылдыр херек деп чүве чугаалаарына, үк чүгө он бекчиини иштинге кир-бес, дашкаар ап турар болса, эске ужулдан шөпчөк көр. (Залда шимээрэгэшин). Адыш чаксаашкыны. Ийчиге хемчегин ажилдыг, шип деп санап болур кылдыр. Бир эвес ийчиге ону кылдыр херек деп чүве чугаалаарына, үк чүгө он бекчиини иштинге кир-бес, дашкаар ап турар болса, эске ужулдан шөпчөк көр. (Залда шимээрэгэшин). Адыш чаксаашкыны. Бир эвес ийчиге кичиге угаан чок бол-са, ийча медерел чөпчөк артык турар. (Залда шимээрэгэшин). Эге байдал ол медерел каар, а он соонда кыл дивен чүвени кылдып болбас чүве-дир дээрин биле бөр. Ол чү-гаанын арай доунгу дөш менне хо-мудай бөрбөс бөрү силер деп бодат тур мен, чамдыкта доунгу чорук че-дир болуп чүве болгай. (Димиттиг адыш чаксаашкыны).

Ажилгалап кириер дей берген ту-дулгары кулаарыларын мөөңдө-рчеге бижык угаанчыкыны-биле ажилдарынын, ону дөргө ажилда-арына кымымак, эки орадажымчы-кын кымырнын орунга ам-даа чүс-чүс миллион рубльдин капитал салымчыларнын бөрүн дилеп тур-дур мындыг партиязы удурукчулар-гаа баа бар болуп турар. Чижээ, Алтайн улетпур талазы-биле партия крайкоо 17 миллион 800 муң рубльди, Архангельскин — 31 миллион 200 муң, Костроманын — 10 миллион рубльди немей үндүрүп бөрүн дилеп турар. Чүн канчаар дөш дилеп турарарай! Ийчиге чө-рөгүн туудуларын кылдыр дөш, ха-рын-лаа техниктиг документалары-лаа чок ийчиге туудуларга чары-дар дөш дивес силер бис. Ону хо-чөөшкө совет кижилерин чөгөөд-дик инициативасы болгаш бугу-руелени ийчигеи тодызы-биле иле-рен кестүр. Күш-ажылдын бектик бугу-руекчулуг дөш, чаа техниканы шиптедир алыры дөш демисел, бил-диргелди чүткү, кижилерин ара-зында чаа харылаалары, коммуниз-м тургузукчулугу моральдыг дүрүм-дерин амырларды бектик амгы ты-ныяч болуу-биле дүгүлү турар.

Коммунист күш-ажылды дөш шим-чөөшкө совет кижилерин чөгөөд-дик инициативасы болгаш бугу-руелени ийчигеи тодызы-биле иле-рен кестүр. Күш-ажылдын бектик бугу-руекчулуг дөш, чаа техниканы шиптедир алыры дөш демисел, бил-диргелди чүткү, кижилерин ара-зында чаа харылаалары, коммуниз-м тургузукчулугу моральдыг дүрүм-дерин амырларды бектик амгы ты-ныяч болуу-биле дүгүлү турар. (Ургучүлөдүг адыш чаксаашкыны). Ол чөвүл ху-рал бугуруелени муракчыларын ду-рулгаатын мөөңсөп байлаар бол-гаш коммунист күш-ажыл дөш шим-чөөшкө совет кижилерин чөгөөд-дик инициативасы болгаш бугу-руелени ийчигеи тодызы-биле иле-рен кестүр. Күш-ажылдын бектик бугу-руекчулуг дөш, чаа техниканы шиптедир алыры дөш демисел, бил-диргелди чүткү, кижилерин ара-зында чаа харылаалары, коммуниз-м тургузукчулугу моральдыг дүрүм-дерин амырларды бектик амгы ты-ныяч болуу-биле дүгүлү турар. (Ургучүлөдүг адыш чаксаашкыны).

Амгы уеде коммунист күш-ажыл дөш чарышта чөпчөк үш миллион ажил ажил-агыйжы кирип турар диметалар сетиле таарым-чалыг. Бир муң ажил заводтар, фабрикалар, электростанциялары, шах-талар, туудулар, транспортту бол-гаш кезде ажил-агыйжы бугуруелге черлери коммунист күш-ажылды коллектив деп үндүлүп ат дөш де-мисебиз турар. Иш муң ажил бугу-руелге черлери болгаш туудулар ком-мунист күш-ажылдын коллектив деп атты чаапа алганар.

Ийчаарга шаа ол берге байдал-дарынын үезинде бистер Донбасстың үлетпурун каталп тургузуп турган бис. Ам эске үе-дир. Корунер даан, бистин чуртувуа эртеменерин, инженерлерин, техниктерин кан-дыв армиязы, ажилчыларнын бол-гаш таракчыларын техника тала-зы-биле эртем-билдингиди кандыг ар-миязы бар апарган-дыр! Ам ажил-чынар боттарынын бизиндерини, эртеменин талазы-биле 45 чыл муру-нунда турганы шыаа ийчиге ийчи-келер эвес-тир. Мен чоотка чаа бис-тин бир химия заводука чорудум. Мында ажилчыларнын ортума-биле алдыга 27 хар назылды, одарын дөрттүн үш кезеэ ортумак эртемен-дир. Ажилчынар ортумак эртемен-дир даан! А Совет эрге-чачыры-ды баштайгы чымдарында чамдык бөлөмчөгү үрүлгөр хуралдын прото-колуни эки бижир секретар соңгу алыры безин берге турган бол-гай.

Чүдү турган бис база чүдүл апар-ган бис, ам кандыг күштериг болуп турарымыс бо-дур, шиптер. Бистин чүд чедип шыдаазымыс мындыг ажил-херектер чок. Бир эвес бисте капитал туудуга азы чамдык эске-даа ажил-херектерге чөпчөк бар болса, ол дөргө сандарга чоруктун, сагыла-чүрүм чок чоруктун түң-нели-дир.

Чүгө ажил-херекти экин-биле чөпчөк алып, туткаш кириптер херек, ийчаарга бис ам тууду турар объек-тилерин 20—30, а харын оон-даа хей хууга көвүдөдир шыдаар бис дөр-жүңгө бугуруем мен. Ийчаарга ол чүд? Амгында шимчөөшкын чок болуп ажилгалап турар бистин байкаарымыстың дарагында чери мында-дыр. Ол херекче партия организаастарын мобилизаастар бөр. Бир эвес силер бөгүн бир объек-тин соксады каар болуураза, ий-чаарга даарта оон орунга ийи объек-тин ажилгалап кириер-дир силер, чүд дөргө силер оларнын туудуш-кунуга материалдыг хөргөнгилерин, күш-ажыл кулаарыларын, инженер-күштерин мөөңсөп турар-дыр силер. Капитал салымчыларын эң чүгүлэ объектилерге эки мөөңсөп ту-дум-на олар ажилгалап дүрген кир-ер, чурт улам-на байлак болур.

Ажилчыларын, инженерлерин, ажил-агый удурукчуларын бистер оже кылгырып тур бис. Ийчаарга-ла да партиязы удурукчула чокка анаа чүд-ла кылдыманс. Иван Андреевич Кривоштын мындай айтымышкынды удурукчу болууларынын силерге сүм-ел болуп хары: мөөңсөп тууду-румга өөдөдиринин орунга— ону сөгүрүн алгаш шыаалай сокканы дөргө. (Залда шимээрэгэшин). Адыш чаксаашкыны. Мындыг хемчегин ажилдыг, шип деп санап болур кылдыр. Бир эвес кичиге ону кылдыр херек деп чүве чугаалаарына, үк чүгө он бекчиини иштинге кир-бес, дашкаар ап турар болса, эске ужулдан шөпчөк көр. (Залда шимээрэгэшин). Адыш чаксаашкыны. Бир эвес ийчиге кичиге угаан чок бол-са, ийча медерел чөпчөк артык турар. (Залда шимээрэгэшин). Эге байдал ол медерел каар, а он соонда кыл дивен чүвени кылдып болбас чүве-дир дээрин биле бөр. Ол чү-гаанын арай доунгу дөш менне хо-мудай бөрбөс бөрү силер деп бодат тур мен, чамдыкта доунгу чорук че-дир болуп чүве болгай. (Димиттиг адыш чаксаашкыны).

Ажилгалап кириер дей берген ту-дулгары кулаарыларын мөөңдө-рчеге бижык угаанчыкыны-биле ажилдарынын, ону дөргө ажилда-арына кымымак, эки орадажымчы-кын кымырнын орунга ам-даа чүс-чүс миллион рубльдин капитал салымчыларнын бөрүн дилеп тур-дур мындыг партиязы удурукчулар-гаа баа бар болуп турар. Чижээ, Алтайн улетпур талазы-биле партия крайкоо 17 миллион 800 муң рубльди, Архангельскин — 31 миллион 200 муң, Костроманын — 10 миллион рубльди немей үндүрүп бөрүн дилеп турар. Чүн канчаар дөш дилеп турарарай! Ийчиге чө-рөгүн туудуларын кылдыр дөш, ха-рын-лаа техниктиг документалары-лаа чок ийчиге туудуларга чары-дар дөш дивес силер бис. Ону хо-чөөшкө совет кижилерин чөгөөд-дик инициативасы болгаш бугу-руелени ийчигеи тодызы-биле иле-рен кестүр. Күш-ажылдын бектик бугу-руекчулуг дөш, чаа техниканы шиптедир алыры дөш демисел, бил-диргелди чүткү, кижилерин ара-зында чаа харылаалары, коммуниз-м тургузукчулугу моральдыг дүрүм-дерин амырларды бектик амгы ты-ныяч болуу-биле дүгүлү турар. (Ургучүлөдүг адыш чаксаашкыны).

Амгы уеде коммунист күш-ажыл дөш чарышта чөпчөк үш миллион ажил ажил-агыйжы кирип турар диметалар сетиле таарым-чалыг. Бир муң ажил заводтар, фабрикалар, электростанциялары, шах-талар, туудулар, транспортту бол-гаш кезде ажил-агыйжы бугуруелге черлери коммунист күш-ажылды коллектив деп үндүлүп ат дөш де-мисебиз турар. Иш муң ажил бугу-руелге черлери болгаш туудулар ком-мунист күш-ажылдын коллектив деп атты чаапа алганар.

Чөгүм-на коммунист күш-ажылдын коллективтери болгаш шалым-чылдары бистин шиптирелдир херек бо-луп турар.

Илан, ажил-агый болгаш партия органианын дөргө чертеринче ха-нылап кириер болгаш анаа боттуу-би-ле киржир херек. Капитал туудуга үндүрүп берген ашка-хөргөнгилерин арифметиктиг өзү-биле хуваарынын таарышпас практиказын дилими-биле эде көөр болган сый шавар үе келген-дир, шиптер.

Бо херекке ону өнемчидер болгаш хуаагалар чорук болса, дыка хей бугуруел черлерин болгаш туудуларын үш-дөрт-ле чыдап кылдып ап-тар турда, оларны 10 болгаш он-даа хей чылдарга туудураа чедип-дир. Невинномискински химия ком-бинатын 12 чылдарын мурунда-ла тууду эгеледи хирезинде ону ам-даа тууду үргүлчүлүк турар. Ол тууду-гун чүдүлгө уеде ашка-биле өзүлгү хандырп турар аларган. Ол бугу-руелге ажилгалап кирген болгаш продукцияны берге берген. Ол комби-нат бугуруелге чыдын дүргүлчүлү-к капитал салымчыларнын 70 хуузуу эгиткен, а бир чыл эртерге ону бугуруел продукцияны ону тууду тургузууга үндүргөн бугу чарыг-дарыны дозуу-биле төлөптер.

Чүгө эгелеп-ле кага ажилдык оң дөргө принцип-биле дөргө салып каан тууду черлери эвөш эвес бо-луп турар!

Капитал туудушкуну планна-ры-кын болгаш организаастарынын ажил чок системаны уузуука, ка-питал салымчыларын шип эвес ажилгалап талазы-биле бугу-ру-ел кижилерин шыгыны көөр үе ам келген. Мындыг бугуруел чорук хө-ра-лакшык-биле демей болгай. Кара-жөлтөр хөраалан дөш кым бир ки-жиги буруудай үндөш бисте чок-ка болса, күрүнеге удуру мындыг практиказын болуураа караазы ону чиндиги шыдаазы-даа.

Күрүнеги ниити эрге-ажыктарын барымаалап көрбөйүн тургаш-ла, чамдык болуңун дүлүн бөдөр кижилер тур чөпчүн ажилын хараар чө-пчөгү ботталарын бутура «бот-тарыны» туудуларын туудурага «э-ге бажын сомнаар» дөш-ле дамы-ла-дыр акша-хөргөнгин тыя тирттип алыры күсөөдөр. Мындыг досук бодолдыг удурукчулар ашка-хө-ргөнгилерин, дерилелерин болгаш тууду-материалдарын анаа чыттырар, чур-тун экономиказын баксырадып, шаанда политика талазы-биле хө-ра-лак турганы шыаа, херек кыры-нга да мындыг хөраакчылар болуп ту-дарлар.

Сорулга болса капитал тууду-шкунга акша-хөргөнгилерин сандар-тык, болуңун тус черинин болгаш албан черинин эрге-ажык бары-маалааны дөш партиязы болгаш кү-рүне харымсалгааны күштөдир-ири болуп турар. Ажил-херекти ажил-агыйжы эвес чоруктын дөш бугуруелдерини хойлуг бутура эң шыгымызы-биле көөр херек.

Бугуруел черлерин болгаш тууду-ларын туудурагы хууааларын кы-зырындагы, оларны ажилгалап эң дүргө кириетерге дерилелерин чо-гугу үезинде болгаш бөүл-бөүлү-биле бөр чорук чүгүлэ укур-дула-лыг. Ийчааның, ол ажилды бисте ам-даа байга организаастаан.

Туттуну тур бугуруелге черле-риниң дирекциязы туудугу дериле-

Массаларның идеяг бүзүрели, тургузукчу чогаадылгасы — коммунизм тилелгезиниң үндөзини!

Эштер! Улетпурин ажилгалап кирген канчаар-даа ажал-хей кур-дыварлары массаларын күш-ажыл-чын идеяг болгаш чогаадылгыны инициативаны улам хөгжүткөшү-биле туудуш холбайт. Бугуруелени кулаарыларын дилеп тыварына болгаш ажилгалап, инициативаны хөгжүткөшү болуураа болгаш ийчигеи мержедилерин бугу тала-зы хөгжүдери ажилды чоңоюун ийчигеи дерилелери таарым-чалык ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

дөр-биле четчөлөр төлөдө, Эвеле-дин уаур ажил-агыйжы чөвүл-дө-биле, четчөлөшкүн талазы-биле бол-гаш республикалар аразына ханды-рылгалар талазы-биле оң эргелед-дери-биле, республикаларын саа-рылга органианы-биле, а ол шыаа чыгы кылдып бөрү чүс-чүс заводтар-биле харылзажыр ужурул. Ол за-водтарын чыгыла-ла кандыг-бир чымдагынын уружундан дериле-лерин кезик чамдызын чогуур үе-зинде кылайын азы чүдүрүп чөртү-пай баар болса, ол ажилгалап кирер тууду чери четчөлөрү сосай бөр.

Кыдынып турар бугуруелге чер-леринге дерилелери бөүлү-биле кыла-рыл, чөртүлү бөрүнчиги шыгыны сис-темазын ажилдап кылдыр ажил-хөргөнгилерин эрге-ажыктары негеп турар. Технолоуду дерилелени кол берикчи-лик—завод болса, ол бугуруелени ту-душкуну дозууң, ону ажилдады кириетерге эргежок чүгүлэ эске бугу-руел апараттынын база чыгычкымы болуп мындыг чуртуну тургузар таарымчалыг бооп чадавас. Завод болса мындыг чуртуну үезинде көп турар дерилелерин доктааттыгана хууааларында дозуу-биле четчөлө-лерин харымсалгааны ботура алган турар ийчиге.

Тууду турар заводтуг директору тууду үргежок чүгүлэ дерилелери-биле хандырар дөш харылаар апаары черде билинчир. Эске тала-зында, чаа туттуну турар бугуруел черлеринге дерилелерин кыл-дыр доктааткан хууааларында кы-лып болуп чорутуп бөрү заводтар-нын удурукчуларынын чүгө ма-териалды шыгыны харымсалгааны эвес, харын-даа суд талазы-биле ха-рымсалгааны база тургузар херек. Далааларны чогуур үезинде күс-төдөр амы уеде уаур мөөңдө-рчөгү шыгыны сагыла-чүрүм чо-ка, шыгыны харымсалга чокка уза-т-кап шыдавас бис. Эрткен чылын-на ажилгалап кириер деп планнаа чүс ажил чүгүлэ туудуларын дериле-лерин амыда чедир четчөлөшкүн чо-рук-биле эргепчи болур бе?

Тууду организаастарынын меха-низация-биле, стандартыг эвес де-рилелери-биле материал-техниктиг хандыртылганын болгаш четчөлө-шкүнүн чыгымы аай планын тургузар херек, ону капитал туудуш-кунун планнары-биле болгаш тууду-ларын ажилгалап кирерини хуу-саалары-биле холбайштырар.

Бугуруелге күштерини шипи хувап тургустары чуртун экономикагы хөгжүдериине кайы хире уаур ужу-руламы билинчир.

Мындыг түрбүжө, ажил-агыйжы коммунист планны системанын орнык чоруп бистин улам дозуу-биле ажилгалавчыка шаптыктап турар уаур чөпчөк бөү талазы-биле база болуп турар. Тууду гүлө чаа тө-пчөр шилерге «кымын үнү дини-зыгыт» деп принцип-биле кылдына-ры хөвар эвес. Ажил-херекти ийчаар көөртү шип деп санап болур бе?

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

Чөпчүлгө уеде муң-муң чаа завод-тары тулар ужурул. Бугуруелге черлерин таарыштыр тургустарны эконо-мика талазы-биле үндөшүлп көөр херек. Мындыг түрбүжө, бугуруел черлерин экономикагы география ба-рымаалап тургустар чамдык чер-лерде чогулчак чок. Чижээ, Ортаа Азияны болгаш Казакстандын ра-йоннарыне миллион ажил тоңа чөмшөчилдери Украинаны.

чуртун төп областтарында чыдып-на сөөртүп чоруп турарын чогу-мчылг деп көрүп болур бе? А ол чер-лерде чиг-эттик — бойдус газынын болгаш фосфориттерин эң байлак кулаары бар болгай. Узбекис-танда Бухаранын газын баазаны-га аммиакты болгаш азоттуг чөмшө-чилдигилерин бугуруел талазы-биле күчүлөр төп областтарында болуурага чүдө дыка өкмү хөгжүп турарыл? деп айтыры салдынып турар.

Казакстанга апатит концентратын Кольск чарык ортудатан сөөртүп кирип турда, а Кара-Туунун бассей-нинде фосфориттерин эң байлак кулаары орта хөгжүвүй турары чогулчылг бе? Кара-Туунун бассей-нинде чиг-эттик кулаары барык бугуру чарык миллион тоңа болуп турары Курапанын ажилдакчыла-рыга бектигир болгай.

